

Jarmo Lounassalo, projektipäällikkö, VKK-Metron projektiryhmän jäsen, Vantaa

”KYLÄ LASTEN KANSSA PÄRJÄÄ KUNHAN OTTAA HEIDÄT MUKAAN HOMMIIN!”

Vantaalla on VKK-Metron lisäksi kehitetty leikkiä kolmena vuotena varhaiskasvatuksen painopisteenä. Myös Opetushallituksen rahoittamassa hankkeessa havainnoimme leikkiä videoinnin avulla. Yhdeksi havainnoinnin todistusvoimaisista helmistä muodostui puoltotavotiaan pojan autonkorjausleikki. Parin minuutin videopätkässä nuorimies ryhtyy korjaamaan kasvattajan innostamana autoa.

1 Olisiko autosi mennyt Rikki? Pitäisikö sitä korjata?” kysyy kasvattaja ja pojan nyökkäyksen jälkeen ehdottaa: ”Haetko työkaluja?”

2 Poika hakee painemittarin sanoo pzzz ja ilmeisesti tankkaa bensiiniä tai lisää renkaisiin ilmaa.

3 Seuraavaksi hän palauttaa mit-tarin, ottaa aidon jokoavaimen.

5 Hän palaa työkalujen luokse, ottaa toisentyypin avaajan ja puottaa maahan kuullakseen metallin terävän kilahduksen. Katsoja havahtuu, että sama tapahtui myös jakoa- vaimen kohdalla. Onko mahdollista, että puolitoistavuotias lapsi testasi työkalun aitouden – muovityökalut eivät kelpaa eivätkä kilahda???

4 Poika palaa auton luokse ja koput- telee sitä jakoavaimella.

6 Poika palaa koputtelemaan autoa ja nostaa istuimen ja nakuttelee istuimen alta. Onko kyseessä konepellin nostaminen ja moottorin korjaaminen?

Lyhyt videopätkä on monessa mielessä mielenkiintoinen. Puolitoistavuotiaan leikissä erilaiset auton korjaamiseen liittyvät leikkiteot muodostavat toimintojen ketjun. Leikin monivaiheisuus on harvinaista tässä iässä. Mihin kokemuksiin leikkiteidot perustuivat? Henkilökunta haastatteli vanhempia ja sai kuulla isoisän ottavan pojan mukaan autotallille huoltamaan autoaan.

7 Lapsella on valtava imu matkia kaikkea, mitä aikuiset hänen ympärillään tekevät.

8 Keittiön roskien siivous ja viikonlopun lehden selaus ovat asioita, joita pitää kokeilla tarkemmin.

Video ja artikkeliin liitetyt kuvat kertovat vahvalla taval-
laan mallien merkityksestä
pienten lasten leikin kehitymi-
selle. Leikissä lapset jäsentävät
kokemuksiaan ja tutkivat ympä-
ristönsä aikuisten toimintaa –
auton korjaamista, siivoamista
ja lehden lukemista.

9 Puolitoistavuotias osallistui isänsä kanssa nastarenkaiden laittami-
seen äidin pyörään. Homma sujui hyvin.

10 Myöhemmin ulkoiltaessa poika osoitti isoisänsä auton renkaan venttiiliä sanoen "Pissiiit".

Polkupyörän renkaiden vaihtaminen oli mielenkiintoinen tapahtuma. Renkaasta piti päästää suhisten ilmat pois, poistaa kesä-

renkaat ja laittaa tilalle nastarenkaat. Lapsen kanssa homma hidastui, mutta toimii kyllä kun antaa lapselle tilaa ja opastaa rinnalla työskentelyä mallia näyttäen. Lapset eivät vain matki aikuisten toimintaa, vaan mielenkiintoisella tavalla ja oleelliseen tarttuen muuntavat näkemäänsä.

Vanhemmilta kysyttäessä hän ei ollut koskaan ollut mukana tarkastamassa auton renkaiden paineita. Auton vanteesta töröttävä venttiili liittyi lapsen pässä ilmeisesti polkupyörän renkaan vaihtoon ja tyhjenevän renkaan venttiiliin sihinään. Pienen lapsen kyky yleistykseen ja rinnastuksiin on huikea. Aluksi kaikki nelijalkaiset ovat hauvoja, mutta eriytyvät hauvoiksi, pupuiksi ja kissoiksi. Leikki ja kielen kehittyminen luovat pohjaa lapsen itsenäiselle ja jäsentyneelle toiminnalle. Leikissä lapsi on osaamisessaan päättään pidempi, kuten Vygotsky on asian ilmaissut.

"Kyllä lasten kanssa pärjää kunhan ottaa heidät mukaan hommiin!" totesi eräs tuttu aikanaan, kun muut vanhemmat valittelivat elämän hankaloituneen pienten lasten myötä. Totta, mutta tämä vaatii vanhemmilta oivalusta ja kärsivällisyyttä. Erityisen tärkeää on ottaa lapset mukaan yhdessä tekemiseen, sillä tekemisen seuraamisen kautta lasten kokemukset elämästä karttuvat ja syvenevät. Kokemukset puolestaan siirtyvät leikkiin, joka on lapsen kehityksen keskeinen areena.

Kokemukset leikin rikastuttajana

1. Lapset tarvitsevat leikkensä pohjaksi kokemuksia.
2. Arjen elämä ja lähiympäristö on kokemusten keskeinen lähde.
3. Aikuisten on osattava avata lapsille arjen toimintoja ottamalla lapset mukaan sopivalla tavalla arjen askareisiin. Ihmisten toiminta kiinnostaa lapsia eniten.
4. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan on osattava välttää vanhemmille leikin merkityksellisyys ja lasten osallisuuden tärkeä rooli arjen töissä.

Leikkihavainnointiohjeisto VKK-Metron sivuilla:
VKK-Metron sivulla on havainnointiohjeet lasten leikistä liittyen mm. leikkivälineisiin, rooleihin, leikkitekojen ketjuuntumiseen ja tilan käyttöön.